

RESUM INFORME CIE 2018: DISCRIMINACIÓ D'ORIGEN

SJM denuncia la discriminació d'origen que pateixen les persones internades als CIE durant l'any 2018

- **Dos terços de les persones internades als CIE provenen de dues nacionalitats: Marroc i Algèria. Una discriminació d'origen des de l'arribada fins a l'internament perquè la seva repatriació és més factible.**
- **Augmenta de forma alarmant el nombre de menors al CIE: l'any 2018 se n'han reconegut 89.**
- **Els CIE segueixen sent espais de sofriment, en els que s'accentuen les situacions de desprotecció i es vulneren drets bàsics.**

El Servei Jesuïta a Migrants (SJM) ha presentat aquest divendres a Barcelona l'Informe Anual 2018 sobre els Centres d'Internament d'Estrangers. El seu títol és *"Discriminació d'origen"* i denuncia la discriminació que revelen les xifres d'internament per nacionalitat, ja que durant l'any 2018, dos terços del total de les persones internades als CIE pertanyen a dues nacionalitats: Marroc (36%) i Algèria (32%). Una discriminació que no es limita a l'internament. El Defensor del Poble i les ONG han observat el diferent tracte que reben les persones magribines respecte a les d'altres orígens després de la seva arribada per la Frontera Sud.

L'any 2018 van ser internades un total de 7.855 persones, i entre elles, 89 menors d'edat segons ha reconegut el mateix Ministeri de l'Interior. La xifra és notablement superior a la de 2017 quan van ser 48 els menors reconeguts. A més augmenta el nombre de sol·licituds de protecció internacional fetes des del CIE, fins arribar a les 1.776, de les quals només el 30,6% van ser admeses a tràmit. La xifra total de repatriacions forçoses (expulsions i devolucions) va augmentar en un 22%, fins a 11.384, això vol dir més de 31 persones al dia durant el 2018.

Els equips de les entitats del SJM van visitar durant l'any 2018 un total de 807 persones a cinc centres: Aluche (Madrid), Zona Franca (Barcelona), Zapadores (València), Isla de las Palomas (Tarifa) i La Piñera (Algesires). Segueixen observant situacions de vulnerabilitat i possibles vulneracions de drets, entre elles la falta de detecció de menors, d'atenció a persones amb malalties físiques o mentals, mancances en l'assistència legal, dificultats d'accés a

serveis d'interpretació i a les comunicacions, o tractes degradants i vexatoris.

L'Informe que presenta el Servei Jesuïta a Migrants és fruit del treball d'acompanyament als CIE i de l'anàlisi de les xifres que ofereix el Ministeri de l'Interior. Aquesta tasca de denúncia es dirigeix a una reivindicació fonamental: **la fi de l'internament i la privació de la llibertat, el tancament dels CIE i la necessitat d'explorar alternatives més humanes que facilitin processos d'integració social.**

Assenyalarem a continuació de forma resumida, alguns dels continguts que recull l'informe.

Les xifres: discriminació d'origen

L'any 2018 es van registrar **7.855 internaments** en els CIE. D'aquests, 2.801 corresponen a persones de nacionalitat marroquina (el 36% de les persones internades) i 2.511 de nacionalitat algeriana (el 32%). **Aquestes xifres revelen una discriminació d'origen, ja que dues nacionalitats sumen dues tercers parts de totes les persones sotmeses a internament. "L'extraordinària concentració de persones internades originàries de només dos països és un fenomen molt preocupant"**, adverteix el SJM. Per contra, des del mes d'agost s'observa que les persones d'origen subsaharià o asiàtic no han estat internades a CIE, davant la impossibilitat de retorn al seu país d'origen.

Pel que fa als motius de l'internament, la gran majoria responen a expedients de devolució per entrada irregular. Això posa de manifest que **"l'internament s'ha utilitzat sobretot com a eina de les polítiques de control de fronteres"**.

A més, el Defensor del Poble i les ONG han observat el **diferent tracte que reben les persones magribines en comparació amb les d'altres orígens després del seu desembarcament**. Les primeres passen fins a 72 hores detingudes en comissaries de policia mentre es realitzen els tràmits d'identificació; les d'altres orígens ho fan en els Centres d'Acollida Temporal d'Estrangers; les primeres no gaudeixen de recursos d'acollida humanitària alternatius al CIE o posteriors a la seva posada en llibertat (llevat d'excepcions, com les dones embarassades); les segones reben un tractament humanitari millorable, però més positiu que no pas l'internament al CIE.

Els CIE en el seu context: mesures de recepció i detenció de persones a la seva arribada

L'informe 2018 del SJM fa una mirada també per situar els CIE en el seu context: les mesures que s'adopten des de l'arribada a port de les persones

rescatades pel Salvament Marítim o detingudes al punt de desembarcament i els dispositius organitzats per a la recepció i detenció, així com els centres d'acolliment temporal (CATE) o d'ajuda humanitària als quals són derivats aquestes persones.

En aquest sentit, **tot i l'increment d'entrades per la Frontera Sud durant l'any 2018 es constata la falta de recursos que garanteixin l'acollida, cosa que és encara més preocupant quan això incideix en persones que es troben en una situació vulnerable.**

La lentitud dels procediments administratius i la limitació de recursos acaben generant una situació d'emergència. L'informe recull diversos exemples que s'han donat al llarg de l'any, com el cas de les 400 persones que van estar custodiades durant 5 dies en un buc de Salvament Marítim privades dels drets més elementals i sense les condicions més bàsiques d'acollida.

Preocupen especialment dues situacions: la **manca de detecció primerenca de persones amb perfils d'especial vulnerabilitat**, que precisen d'una protecció específica, i el **tracte discriminatori donat a les persones de nacionalitat algeriana o marroquina**, detingudes en comissaries, mentre que es deriva a dispositius d'atenció humanitària i custòdia les d'origen subsaharià o asiàtic.

SJM recorda que "les places d'acollida humanitària s'han de destinar a persones en situació de vulnerabilitat amb independència de la seva nacionalitat" i urgeix a "**habilitar instal·lacions en les que es pugui realitzar una acollida digna, gestionar la identificació, prestar l'assistència lletrada en condicions i reconèixer amb la màxima rapidesa les situacions de vulnerabilitat que requereixen protecció específica**".

Un altre fet preocupant és el tracte que reben les possibles **víctimes de tràfic de persones**, ja que el protocol de detecció s'aplica amb criteris restrictius que no s'ajusten al què disposa la llei integral contra el tràfic de persones.

Situacions detectades als CIE pels equips de visites del SJM

Els equips del SJM visiten els CIE de Madrid, Barcelona, València, Algesires i Tarifa. El propòsit principal d'aquestes visites és oferir un espai d'escolta i acompanyament de la persona dins i fora del CIE, així com observar situacions de vulnerabilitat i possibles vulneracions de drets.

Durant l'any 2018 alguns equips han hagut de fer front novament a dificultats d'accés a les persones internes. Al llarg de l'any **han estat internades 7.855 persones: 7.676 homes i 179 dones. Els equips del SJM han visitat 807 persones (753 homes i 54 dones) i van identificar 93 probables menors.**

“Tot i tantes deficiències i males pràctiques denunciades pels jutjats de control, el Defensor del Poble i les organitzacions socials, podria dir-se que el 2018 no s’observen gaire canvis dins dels CIE”. **Un cop més es constata que sigui quin sigui el motiu de l’internament, els CIE segueixen sent espais de patiment i que les situacions de vulnerabilitat i els drets vulnerats en l’internament estan connectats.**

Les tasques d’observació crítica dels jutjats de control, del Defensor del Poble i de les organitzacions de la societat civil que visiten els CIE assenyalen aspectes que necessiten ser resolts per millorar les condicions de vida i les garanties de drets, com ara les **deficiències estructurals dels CIE, la identificació de menors d’edat, el tracte a persones amb problemes de salut, les dificultats per a la sol·licitud de protecció internacional, les dificultats d’accés a intèrprets i les limitacions a la comunicació, els obstacles a l’accés d’ONG i les limitacions de l’assistència sociocultural i jurídica, així com la gestió de situacions de crisi.**

Al CIE de Barcelona: 42 possibles menors

Al Centre d’Internament d’Estrangers de Barcelona, el CIE de Zona Franca, **el grup de visites de la Fundació Migra Studium ha visitat, al llarg d’aquest any 2018, 156 interns**, trobant-se amb les següents situacions: 92 no tenien familiars o amics que els poguessin visitar, 76 tenien barreres lingüístiques per comunicar-se, 18 manifestaven patir problemes físics i 4 trastorns o malalties mentals, 9 tenien por de patir maltractaments si eren retornats al seu país d’origen i 2 se sentien vulnerables per motiu d’identitat de gènere.

També es van trobar casos d’internament i possible repatriació de persones en situació d’arrelament, ja que es tractava de persones amb parella registrada a Espanya o amb fills menors a càrrec.

En les seves visites, els voluntaris i voluntàries de Migra Studium van identificar **42 possibles menors**, fet que posa de manifest, un cop més, que **existeixen greus llacunes en el procediment de determinació d’edat**. Al CIE de Barcelona, durant aquest any s’han reconegut 20 menors.

La major part de les queixes referides per les persones visitades i observades pels voluntaris es refereixen a l’absència d’intèrprets, les restriccions a les comunicacions, tractes intimidatoris o fins i tot agressions físiques, atenció mèdica i social insuficient o dificultats per comprendre la seva situació jurídica i accedir al Servei d’Orientació Jurídica (SOJ).

Són queixes i vulneracions de drets que es venen repetint en tots els informes elaborats pel SJM durant els darrers anys.



Recomanacions

Davant tot això, el SJM assenyala alguns àmbits dins dels CIE en què urgeix millorar la garantia de drets i la gestió com tramitar les sol·licituds de protecció internacional sense prejudicar la seva admissibilitat a tràmit, amb diligència, i evitant l'execució de la devolució de persones que havien manifestat la intenció de sol·licitar asil; implantar serveis d'orientació jurídica a tots els CIE; disposar d'interpretació a les llengües efectivament parlades pels interns; revertir la política de reconeixement de persones menors d'edat i resoldre amb màxima professionalitat les situacions de crisi que es produeixen puntualment.

Són reivindicacions per ajustar els CIE a un marc normatiu que humanitzi l'internament però sense oblidar, com apunta l'informe "que cal seguir treballant pel tancament definitiu dels CIE".

Ampliació: Informe SJM 2018: Discriminació d'origen [\[descarregar\]](#)